

dispositionsfrihed og giver økonomiske tab. Det er især et problem ved generationsskifte/salg af ejendommen, ved nedgang i kvægbestanden med deraf følgende mindre behov for grænsningsarealer, i forbindelse med øget behov for jord som følge af harmonikrav, og når EU-markedsordninger omlægges (eksempelvis bortfald af tilskud til grønpilleproduktion). Fra landbrugets side er det fremført, at disse forhold har overordentlig store konsekvenser for de berørte ejendommers værdi og har fået større betydning siden reglerne ikrafttræden på grund af de seneste års udvikling inden for kvægbruget. På baggrund af den vanskelige sondring mellem ubeskyttede græsmarker og beskyttede ferske enge betragtes og virker reglerne om beskyttede ferske enge som et særlig hårdt indgreb i den hidtidige dispositionsfrihed.

På besigtigelsesturen tilkendegav de lokale landboorganisationer, at man ønskede langt friere dispositionsret over engene.

Efter Skov- og Naturstyrelsens opfattelse indebærer § 3-beskyttelsen en af lovgiver tilsigtet begrænsning af landmandens dispositionsfrihed, idet der ikke må foretages ændringer i tilstanden af ferske enge. Kun i særlige tilfælde kan amtsrådet dispensere fra forbudet.

Den hidtidige landbrugsmæssige benyttelse af de beskyttede ferske enge kan fortsættes i samme omfang som hidtil. Dette indebærer, at enge – uden at det kræver dispensation – kan omlægges, gødskes, drænes og sprøjtes i det omfang og med det interval, som har været den hidtidige praksis.

Er arealerne ikke hidtil omlagt regelmæssigt, eller ønskes driften af arealerne på anden måde ændret, f.eks. til kornavl, kræver det dispensation fra § 3. Ved vurderingen af, om der bør gives dispensation, skal der lægges afgørende vægt på omlægningens forenelighed med de hensyn, som § 3-beskyttelsen varetager. Det er således efter bemærkningerne til forslaget til lov om naturbeskyttelse ikke nok, at baggrunden for en dispensationsansøgning er en væsentlig jordbrugs- eller anden økonomisk interesse.

2. Registrering

2.1. Engdefinitionen generelt

Ifølge forarbejderne til naturbeskyttelsesloven omfatter ferske enge såvel såkaldte naturenge som kulturrenge. Det fremgår endvidere,

at der ved afgrænsningen af de områder, som er omfattet af engbeskyttelsen, ikke alene kan tages udgangspunkt i vegetationen. Også beliggenhed, fugtighed og ikke mindst den nuværende og hidtidige landbrugsmæssige drift m.v. har betydning.

Det anføres i lovbemærkningerne, at dyrkning af korn og at ændre sædskifteafgrøder på enge i større omfang end hidtil vil kræve dispensation. Det samme gælder, såfremt man ønsker at omlægge eller på anden måde foretage jordbearbejdning i ferske enge, som ikke hidtil har været regelmæssigt omlagt, hvorved normalt forstås inden for de sidste 7-10 år. Desuden indeholder bemærkningerne en bred beskrivelse af de ferske enges typiske karaktertræk, deres tilblivelse, forudsætninger for deres opretholdelse og deres videre udvikling samt eksempler på plantearter, der er typiske for enge på forholdsvis god jordbonitet (rigkær).

2.2. Tilstand pr. 1.7. 1992

Af Miljøministeriets »Vejledning om registrering af beskyttede naturtyper« (Miljøministeriet, 1993) fremgår, at det »ved førstegangsregistrering lægges til grund, at ferske enge kun er beskyttet, hvis arealerne var græsklædte ved lovens ikrafttræden (1/7 1992) uanset det pågældende areals dyrkningshistorie« (s. 11 og s. 21).

Styrelsen har overvejet, om dette kriterium kunne udvides, således at også arealer, der ved lovens ikrafttræden var græsklædte, men ikke havde engvegetation, er undtaget fra beskyttelsen uanset en hidtidig omlægshyppighed på 7-10 år eller mere. Styrelsens konklusion er imidlertid, at en sådan udvidelse af undtagelsen ikke er mulig. Baggrunden for undtagelsen, der ikke fremgår af loven eller dens bemærkninger, er nemlig alene hensynet til ikke at give loven en slags tilbagevirkende kraft. Loven blev vedtaget i december 1991 med ikrafttræden den 1. juli 1992 uden bestemmelse om, at de nye beskyttelsesregler skulle have virkning allerede fra vedtagelsen. De lodsejere, der ikke ønskede at blive omfattet af lovens regler om beskyttelse af ferske enge, havde derfor mulighed for at pløje sådanne arealer op, således at de ved lovens ikrafttræden ikke var græsklædte. Under forudsætning af, at sådanne arealer ikke senere bliver genstand for en drift med regelmæssigt omlæg hvert 7.-10.